

ב"ה

התורה נשכח

ספר בראשית
מבאר ומאיר לילדי ישראל

איורים: שמשון קוטלובסקי

הַקְדָּמָה

סֵפֶר בְּרֵאשִׁית הוּא הָרֵאשׁוֹן מִחֲמֹשֶׁת חֲמִשֵּׁי הַתּוֹרָה, וְהוּא מְסַפֵּר אֵיךְ נִבְרָא הָעוֹלָם, מֶה קָרָה בְּדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים וּמִי הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ.

בְּסֵפֶר הַזֶּה אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים עַל הַמַּבּוּל שֶׁשָּׁטַף אֶת הָעוֹלָם, עַל מַגְדַּל בָּבֶל וְעַל הַפִּיכַת הָעָרִים סְדוֹם וְעֵמֹרָה. אֲנַחְנוּ מְלִוִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ, אֲבָרָהֶם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב; רוֹאִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וּמִסִּירוֹת נַפְשָׁם; עוֹקְבִים אַחַר יוֹסֵף שֶׁנִּמְכַר לְעֶבֶד; וְלוֹמְדִים אֵיךְ יָרְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם וְנִעֲשׂוּ שָׁם עִם גְּדוֹל.

לְמַעֲשֵׂה, סֵפֶר בְּרֵאשִׁית מִתְאַר אַרְוָעִים שֶׁהִתְרַחֲשׂוּ בְּמִשְׁךְ אֶלְפֵי שָׁנִים - יוֹתֵר מֵאֲלֻפִּים שָׁנָה. אֵין עוֹד סֵפֶר בַּתּוֹרָה שֶׁמְסַפֵּר עַל תְּמוּכָה אֲרָכָה כַּל־כָּךְ. בְּזִכּוֹת הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אֵיךְ הִתְחִיל הַכֹּל וּמִנֵּינן בְּאֵנוּ, מֶה אֵלְקִים מְבַקֵּשׁ מֵאֲתָנוּ, וְעַד כַּמָּה חָשׁוֹב לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂי חֶסֶד וּלְהִמָּנַע מַעֲשֵׂי רָשָׁע וּגְרִימַת עוֹל.

'הַתּוֹרָה שְׁלִי' הוּא מִהַדוּרָה חֲדָשָׁה שֶׁל חֲמֹשֶׁת חֲמִשֵּׁי הַתּוֹרָה, שִׁיּוּצֵאֵת לְאוֹר בְּעִקְבוֹת בְּקִשָּׁה שֶׁל רַבֵּי מְלִיּוּבָאוּיִטְשׁ שֶׁכָּל יֶלֶד יְהוּדִי יַחֲזִיק בְּחֶדְרוֹ סִפְרֵי קֹדֶשׁ מִשְׁלוֹ, וּבָהֶם הַחֲמֵשׁ.

בְּפַעַם הָרֵאשׁוֹנָה מָגֵשׁ סֵפֶר בְּרֵאשִׁית בְּמַהְדוּרָה מְרִהִיבָה לִילְדִים. יֵשׁ כָּאֵן הַסֵּבֵר שֶׁל כָּל פְּסוּקַת בְּשִׁפְהָ פְּשׁוּטָה, כּוֹתְרוֹת וְתַקְצִירִים שֶׁל סְפוּרֵי הַתּוֹרָה, רַעֲיוֹנוֹת מַחְכִּימִים מִתּוֹךְ הַמְקוּרוֹת וְעוֹד.

הַבְּאֵנוּ בְּסֵפֶר טְעִימוֹת מִפְּרוּשׁוֹ שֶׁל פֶּרֶשׁן הַתּוֹרָה הַגְּדוֹל, רִשְׁיִי - רַבִּי שְׁלֵמָה יִצְחָקִי, וְהֵן מַגִּישׁוֹת בְּתוֹךְ מַסְגְּרוֹת הַנִּקְרָאוֹת 'הַצָּפָה לְרִשְׁיִי'.

בְּתוֹךְ כָּל פְּרָשָׁה מְגִשִּׁים שְׁלוֹשָׁה סְפוּרִים, עַל־פִּי הַמְדַרְשִׁים וְאֲגָדוֹת חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבְרָכָה, בְּלוּיֵת הַצִּיּוּרִים הַנִּהְדָּרִים שֶׁל שְׁמִשׁוֹן קוֹטְלוֹבְסְקִי.

נֶאֱחַל לְכַלְנֵנוּ שְׁדַמּוּיוֹת הַמוֹפֶת שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ יַעֲמְדוּ לְנֶגֶד עֵינֵינוּ וְאֲנַחְנוּ נִלְךְ בְּדַרְכָּם וְנִמְשִׁיךְ אֶת הַמּוֹרֶשֶׁת הַמְּפֹלָאָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, עַד הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.

ספורי סיפור בראשית

42	נח בונה תבה
45	מבול שוטף את העולם
60	מגדל בבל - מרד שנכשל
68	הצווי לאברהם: לך-לך
69	שרה במצרים
71	אברהם ולוט נפרדים

108	גרוש הגר וישמעאל
111	עקדת יצחק
118	מות שרה וקניית מערת המכפלה
122	נשואי יצחק ורבקה
138	לדת עשו ויעקב
139	עשו מוכר את הבכורה

16	מעשה הבריאה
21	יצירת האדם
25	יצירת האשה
26	חטא עץ הדעת
32	קין הורג את הבל

75	מלחמת ארבעה מלכים נגד חמשה
81	ברית בין הבתרים
83	ברית הגר ולדת ישמעאל
92	הכנסת האורחים של אברהם
94	הפיכת סדום ועמורה
96	הצלת לוט
107	לדת יצחק

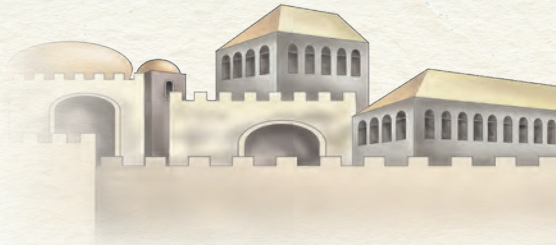
- 146 יַעֲקֹב מְקַבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת
- 153 יַעֲקֹב בּוֹרַח לְחָרָן
- 158 חֲלוֹם סֵלֶם יַעֲקֹב
- 159 פְּגִישַׁת יַעֲקֹב וְרַחֵל
- 163 נִשְׁוֹאֵי יַעֲקֹב עִם לָאָה וְרַחֵל
- 170 עֲבוּדַת יַעֲקֹב בְּצֹאן לָבָן
- 173 יַעֲקֹב חוֹזֵר הַבַּיְתָה

- 214 יְהוּדָה וְתָמָר
- 218 עֲלִילַת אִשֶּׁת פּוֹטִיפָר
- 224 חֲלוֹמוֹת שְׂרֵי פְרָעָה
- 230 חֲלוֹמוֹת פְּרָעָה
- 235 יוֹסֵף נֶעֱשֶׂה מִשְׁנֵה לְמֶלֶךְ
- 239 הָאֲחִים יוֹרְדִים לְמִצְרַיִם

- 184 עֶשָׂו נִעְרָךְ לְמַלְחָמָה
- 186 עֲמוֹת עִם מְלָאךְ
- 190 מִפְּגַשׁ הַפִּיּוֹס בֵּין הָאֲחִים
- 192 חֲטִיפַת דִּינָה
- 199 יֵלֶדֶת בְּנֵימִין וּמֹת רַחֵל
- 208 חֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף
- 209 מְכִירַת יוֹסֵף

- 246 בְּנֵימִין מְצַטָּרֵךְ לְמִסַּע הַשָּׁנִי
- 250 מִי גָנַב אֶת הַגְּבִיעַ
- 260 יוֹסֵף מִתְוַדֵּעַ לְאֲחָיו
- 262 יַעֲקֹב יוֹרֵד לְמִצְרַיִם
- 277 בְּרָכוֹת יַעֲקֹב לְמִנְשָׁה וְאֶפְרַיִם
- 279 יַעֲקֹב מְבָרֵךְ אֶת בְּנָיו
- 288 פְּטִירַת יַעֲקֹב וּקְבוּרָתוֹ
- 292 פְּטִירַת יוֹסֵף

ספורי חז"ל מצירים

- 22.....הָאָדָם מוּל הַמְּלֹאכִים.
- 30.....רֵיב הָאָחִים.
- 38.....נֹחַ הַמְּצִיא.
- 46.....הָאֲרִיּוֹת שׁוֹמְרִים.
- 54.....מָה הַזְקִית אוֹכְלָתָּ?
- 62.....מִגְדָּל לְשָׁמַיִם.
- 72.....מְנַפֵּץ הָאֱלִילִים.
- 78.....חֲרָבוֹת מִתְעוֹפְפוֹת.
- 86.....דְּמֵעוֹתֶיהָ שֶׁל שָׂרָה.
- 98.....בֵּית הַמְּשֻׁפֵּט שֶׁל סָדוֹם.
- 104.....לְמִי תוֹדָה.
- 114.....לְעִמָּד בְּנִסְיוֹן.
- 120.....הַמְּעָרָה הָעֵתִיקָה.
- 128.....שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַקּוֹצִים.
- 134.....שְׁלוֹשָׁה נְסִים.
- 142.....מְרַק עֲדָשִׁים.

148.....	הַמְלֶאךָ הַמְשַׁחֵרֵר
154.....	רֵיחַ גֵּן עֵדֶן
160.....	בְּיָדַיִם רֵיקוֹת
166.....	גְּבוּרַת יַעֲקֹב
174.....	לֶבֶן הָרַמַּאִי
188.....	הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה
194.....	לְמַעַן הָעֲנִיִּים
202.....	קֶבֶר רָחֵל
212.....	אָח תְּמוּרַת נְעָלִים
220.....	מָה לְחַשׁ יוֹסֵף
226.....	חֲלוּמוֹת הַשָּׁרִים
236.....	שִׁבְעִים מְדָרְגוֹת
242.....	שְׁלוֹשָׁה חֻקִּים
252.....	גְּבִיעַ הַקֶּסֶם
258.....	כְּשֵׁי־הוֹדָה כּוֹעֵס
264.....	שִׁיר הַבְּשׂוּרָה
272.....	הַמְּשַׁקּוֹף הַתְּרוּמָם
280.....	רוֹאֵה רְחוּק
286.....	סֵדֶר הַמִּסָּע
290.....	מַעְגַל הַכְּתָרִים

פרשת בראשית

בְּרִיאַת הָעוֹלָם

ביום הראשון לבריאה נבראו השמים והארץ. בתחלה הייתה הארץ ריקה ושוממה וחשך שרר בה. אלקים ברא את האור, וכך נוצר ההבדל בין יום ובין לילה.

א	בְּרִאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:	בתחלת מעשה הבריאה, כאשר אלקים ברא את השמים ואת הארץ -
ב	וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וּבְהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:	הייתה הארץ ריקה ושוממה. חשך שרר על פני המים, ורוחו של אלקים רחפה מעליהם.
ג	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר וַיְהי־אֹר:	כְּשֶׁרָצָה אֱלֹקִים לְבַרֵּא אֶת הָאוֹר, אָמַר: "יְהי אור!", וְנוֹצַר הָאוֹר.
ד	וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:	רָאָה אֱלֹקִים שֶׁהָאוֹר טוֹב, וְהִפְרִיד אוֹתוֹ מִן הַחֹשֶׁךְ. מֵעַתָּה בַּיּוֹם יִהְיֶה אוֹר וּבַלַּיְלָה חֹשֶׁךְ.
ה	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קִרְיָ לַיְלָה וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:	לְחַלֵּק הַיְמָמָה שֶׁהָאוֹר מְאִיר בוֹ קָרָא אֱלֹקִים בְּשֵׁם 'יוֹם', וְלַדְמֹן שֶׁבוֹ שׁוֹרֵר חֹשֶׁךְ קָרָא 'לַיְלָה'. הַיְמָמָה מִתְחִילָה בְּעֶרֶב, וְכַאֲשֶׁר עָבְרוּ עָרֵב וּבֹקֶר נִשְׁלַם יוֹם אֶחָד.

עֲשִׂית הַרְקִיעַ

ביום השני נוצר הרקיע, המבדיל בין המים העליונים למים שעל הארץ.

ו	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם:	בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי אָמַר אֱלֹקִים: "יִוצַר רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְהַרְקִיעַ יַבְדִּיל בֵּין הַמַּיִם שֶׁמַּעַל הַשָּׁמַיִם לַמַּיִם שֶׁעַל הָאָרֶץ."
ז	וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ וַיְהי־כֵן:	אֱלֹקִים יָצַב אֶת הַרְקִיעַ, וְהִבְדִּיל בֵּין הַמַּיִם שֶׁמִּתְחַתָּיו וּבֵין הַמַּיִם שֶׁמַּעֲלָיו. כֵּן אָמַר - וְכָךְ נַעֲשָׂה.
ח	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:	לַרְקִיעַ קָרָא אֱלֹקִים 'שָׁמַיִם', וּבְכֵן נִשְׁלְמָה מְלַאכַת הַיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל הַבְּרִיאָה.

בְּרִיאַת הַיָּמִים וְהַצִּמְחִים

ביום השלישי לכריאה רכז הבורא בתוך האוקינוסים את הפנים שהציפו את הארץ, והיבשה התגלתה. באותו יום גם ברא את הצמחים.

ביום השלישי אמר אלקים: "יאספו כל הפנים שעל פני האדמה אל מקום אחד, והאדמה תחשר"; כך אמר וכך היה.

ליבשה קרא אלקים 'ארץ' ולמאגרי הפנים הענקיים קרא 'ימים', והתוצאה מצאה חן בעיני הבורא.

באותו יום אמר אלקים עוד: "תצמיח הארץ עשבים רבים שיכסו אותה, וכמוֹכּוּ תוציא עצי פרי שממם יצמחו עוד עצים מאותו מין". ואמנם כך היה.

הארץ הצמיחה דשא - מרִבֵּד ירק של עשבים נושאי זרעים, שממם יצמחו עוד עשבים. מן האדמה גם יצאו עצי פרי, שבפירותיהם גרעינים, והם יהפכו בעתיד לעצים חדשים. גם זה מצא חן בעיני הבורא.

חלפו עוד ערב ובקר ונסתים היום השלישי.

ט ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל-מקום אחד ותראה היבשה והיבִּיִן:

י ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:

יא ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על-הארץ והיבִּיִן:

יב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה-פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב:

יג והיה-ערב והיה-בקר יום שלישי:

ספור שנותן תשובה

ראיתם פעם ספר של חקים שמתחיל בספורים? בדרך כלל אין דבר כזה. בספר של חקים כתובות הוראות - מה עושים, איך עושים, מה לא עושים.

גם התורה היא ספר של חקים, ובה כתובות המצוות שעלינו לקיים. אם כן,

למה התורה מתחילה בספור - ספור הכריאה?

מסבירים חכמינו שהתורה מתחילה בספור הכריאה כדי להבהיר את זכותו של עם ישראל על ארץ ישראל. אם יבואו אמות העולם ויטענו כלפינו: "גזלנים אתם! גזלתם את הארץ משבעת עמי כנען שישבו בה!" - נשיב להם: "העולם כלו שייך לבורא. הוא ברא את כל הארצות. בימי קדם נתן את הארץ לעמי כנען, ואחר-כך לקח אותה מהם ונתן אותה לעם ישראל".

(על-פי בראשית רבה, פרשה א)

יצירת המאורות

ביום הרביעי תלה הבורא את השמש והירח במסלולם ברקיע, וקבע שהשמש תאיר ביום והירח בלילה.

ביום הרביעי אמר אלקים: "בשמים יהיו גופים מאירים, שיבדילו בין היום ובין הלילה. הם גם יקבעו את התאריכים, את הימים ואת השנים".

עוד אמר אלקים: "הגופים האלה יתלכו בשמים, ומשם יאירו את הארץ". וכך היה.

אלקים יצר שני גרמי שמים שמאירים את הארץ. הגדול שבהם הוא השמש, שמאירה ביום, והקטן - הירח, שמאיר בלילה. אלקים ברא גם את הכוכבים.

את השמש, הירח והכוכבים הציב אלקים בשמים, ומשם הם מאירים את הארץ.

השמש והירח קובעים מתי יום ומתי לילה, ומפרידים בין זמן האור לזמן החשכה. הדבר מצא חן בעיני הבורא.

חלפו עוד ערב ובקר ונסתים היום הרביעי.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וְלַיָּמִים וּשְׁנָיִם:

וְהָיוּ לְמְאֹרֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת-הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְאֶת-הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים:

וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ:

וְלַמָּשָׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיְרֵא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:

וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:

בריאת הדגים והעופות

ביום החמישי נבראו יצורי המים ועופות השמים, וזכו לברכה מיחדת - שיתרבו ומלאו את העולם.

ביום החמישי אמר אלקים: "במים יוצרו יצורים חיים, ועופות יעופפו בחלל השמים".

ביום הזה ברא אלקים את הדגים הגדולים שבים ואת כל מגוון היצורים החיים במים, וכמו כן את העופות והצפורים למיניהם. התוצאה מצאה חן בעיני אלקים.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל-הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם:

וַיְבַרֵא אֱלֹהִים אֶת-הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה | הַרְמֹשֶׁת אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם וְאֵת כָּל-עוֹף כָּנָף לְמִינֵיהֶם וַיְרֵא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:

אֱלֹקִים בָּרַךְ אֶת בְּעֲלֵי הַחַיִּים, שְׂיִצְוִרֵי הַמַּיִם
יִתְרַבּוּ וְיִמְלְאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְשֶׁהַעוֹפוֹת
יִתְרַבּוּ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ.

חֲלַפּוּ עוֹד עֶרֶב וְהִיבְקֹר וְנִסְתַּיִם הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי.

כב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים לְאֹמֶר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ
אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ:

כג וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי:

בְּרִיאַת חַיּוֹת הָאָרֶץ וְהָאָדָם

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נִבְרְאוּ הַיְצִוִּרִים הַחַיִּים בַּיַּבֶּשֶׁה. בְּסוֹף מַעֲשֵׂה הַבְּרִיאָה בָּרָא
הַבּוֹרָא אֶת הָאָדָם.

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי אָמַר אֱלֹקִים: "מִן הָאָרֶץ יֵצְאוּ
מִיָּנִים מְגֻנָּיִם שֶׁל בְּעֲלֵי חַיִּים – בְּהֵמוֹת, חַיּוֹת
בַּר, זֹחֲלִים וְחַרְקִים". וְכָךְ הָיָה.

אֱלֹקִים יָצַר אֶת בְּעֲלֵי הַחַיִּים שֶׁעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
מִיָּנִים מְגֻנָּיִם שֶׁל חַיּוֹת, בְּהֵמוֹת וְהַיְצִוִּרִים
שֶׁזֹּחֲלִים עַל הָאֲדָמָה. גַּם זֶה מִצָּא חוֹן בְּעֵינָיו.

אֱלֹקִים אָמַר לְמַלְאֲכֵי הַמְּרוֹם: "הִבֵּה נִבְרָא אָדָם,
שִׂיְהִיָּה בְּדַמוֹת הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים. בְּנֵי־הָאָדָם
יִשְׁלְטוּ בְּדַגֵּי הַיָּם, בְּעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, בְּבְהֵמוֹת
הָאָרֶץ וּבְכָל הַיְצִוִּרִים שֶׁעַל הָאֲדָמָה".

כד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחַיִּת־וְאָרֶץ לְמִינָהּ
וַיְהִי־כֵן:

כה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־
הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים בְּיָטוֹב:

כו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
בְּדְמוּתֵנוּ וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־רֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ
עַל־הָאָרֶץ:

כוחו של אדם יחיד

"מה אני שונה? בסוף הכל אני אדם אחד, ניש עוד מיליארדי בני־
אדם בעולם". כך יכול האדם לחשוב.

ספור הבריאה מלמד אותנו מה כוחו של אדם אחד. פאשר ברא הבורא
את האדם – ברא אותו יחיד. אדם הראשון היה האדם היחיד בעולם, ורק
אחר־כך נוצרה חנה והחלו להגלד להם ילדים.

למה נברא האדם יחיד? כדי שכל אחד ואחד מאתנו ירגיש כאלו הוא האדם היחיד בעולם. שכל
אדם יחשב: העולם פלו תלוי בי, וכל פעולה שלי יכולה להביא ברכה לעולם פלו.
ועוד סבה: שנדע כי כל המציל נפש אחת, כאלו הציל עולם מלא.

(על־פי סנהדריו, פרק ד, משנה ה)

ואָכוּ, אֱלֹקִים בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּדַמוֹת הָעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים, וְהִכְנִיס בּוֹ נְשִׁמָּה קְדוֹשָׁה. הוּא בָרָא
זֶה בְּנֵי־אָדָם - זָכָר וּנְקֵבָה, אִישׁ וְאִשָּׁה.

אֱלֹקִים בָּרַךְ אֶת בְּנֵי־הָאָדָם וְאָמַר לָהֶם שְׂיִתְּרְבוּ
וַיִּמְלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וַיִּשְׁלְטוּ בָּהּ, וַיִּמְשְׁלוּ בְּדִגְי
הַיָּם, בְּעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם וּבְכָל הַיְצוּרִים שֶׁעַל
הָאָדָמָה.

עוֹד אָמַר אֱלֹקִים לְבְנֵי־הָאָדָם: "אֲנִי מֵרְשָׁה לָכֶם
לְאָכֵל אֶת כָּל הַצִּמְחִים שֶׁיֵּשׁ בָּאָרֶץ - הָעֵשְׂבִים,
הַיְרֻקוֹת וּפְרוֹת הָעֵצִים".

אֱלֹקִים הוֹסִיף וְאָמַר: "גַּם בְּעֲלֵי הַחַיִּים שֶׁעַל
הָאָרֶץ, עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם וְכָל הַזּוּלָּתִים וְהַחֲרָקִים,
יֵאָכְלוּ אֶת הַיְרֻקוֹת וְהָעֵשְׂבִים". וְכִפִּי שָׁאֵמַר
אֱלֹקִים - כִּךָּ הָיָה.

הַבֵּיט אֱלֹקִים בְּכָל הַבְּרִיאָה שֶׁיִּצְרָה, וְהִיא מְצַאָה
חוֹ בְּעֵינָיו מְאוֹד. חָלְפוּ עוֹד עָרֵב וּבָקָר וְנִסְתִּימִים
הַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי.

כז וַיְבָרָא אֱלֹהִים | אֶת־הָאָדָם בְּעֲלָמוֹ בְּעַלְמֵ
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָרָא אֹתָם:

כח וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבִּשְׁהָ וּרְדוּ בְּדִגַּת
הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּיָּה הַרְמִישֵׁת
עַל־הָאָרֶץ:

כט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־
עֵשֶׂב | זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִיעֵץ זֶרַע זֶרַע
לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ:

ל ולְכָל־חַיַּיֵּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל |
רוֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־
כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן:

לא וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב
מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

בָּאָה שַׁבָּת

בְּסוֹף הַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נִסְתַּיְמָה מְלַאכַת הַבְּרִיאָה, וְכֵן הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִשְׁבּוֹ שַׁבָּת
הַבוֹרָא מְכַל הַמְּלַאכָה. הוּא בָרַךְ אֶת הַיּוֹם הַזֶּה וְקִבַּע שְׂיִהְיֶה יוֹם קְדוֹשׁ.

הַשְּׁלֵמָה מְלַאכַת בְּרִיאַת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל
פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה.

עַם כְּנִיסַת הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי סִיַּם אֱלֹקִים לְכָרָא
אֶת הָעוֹלָם, וְהוּא שַׁבָּת מְכַל מְלַאכַת הַבְּרִיאָה
שֶׁבָרָא.

א וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם:

ב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכָל־מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה:

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: מָה הָיָה הָעוֹלָם חֲסָר? - מְנוּחָה. בָּאת שַׁבָּת, בָּאת
מְנוּחָה, כְּלָתָה וְנִגְמְרָה הַמְּלַאכָה.

אֱלֹקִים בָּרַךְ אֶת הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִפָּךְ אוֹתוֹ לְיוֹם קֹדֶשׁ, מִפְּנֵי שֶׁבַיּוֹם הַזֶּה שָׁבַת מִקְּלַכֶּת בְּרִיאַת הָעוֹלָם.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ
אֵתוֹ כִּי בּו שְׁבַת מִקְּלַמְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סְפֹר בְּרִיאַת הָאָדָם

עֲכָשׁוּ הַתּוֹרָה מְרַחֵבָה כִּיצַד נִבְרָא הָאָדָם. תַּחֲלָה יָצַר הַבּוֹרָא אֶת גּוּפוֹ מֵעֶפֶר וְלֵאחֵר מִכֶּן הַכְּנִיס בּוֹ נִשְׁמָה. לְאַחַר שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם בְּגוֹן הָעֶדֶן.

וְאֵלֶּה הָאֲרוּעִים שֶׁקָּרוּ בַשְּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְאַחַר בְּרִיאָתָם, בְּיוֹם שֶׁבּוֹ בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ וְאֶת הַשְּׁמַיִם:

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם
בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם:

צְמַחֵי הַשָּׂדֶה טָרַם צָמְחוּ לְמִלּוּא קוֹמָתָם, מִפְּנֵי שֶׁהַבּוֹרָא עֲדֵן לֹא הוֹרִיד גְּשָׁמִים עַל הָאָרֶץ, וְטָרַם נִבְרָא הָאָדָם, שִׁיּוּכַל לַעֲבֹד אֶת הָאֱדָמָה.

וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרַם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכֹל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרַם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל-הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת-הָאֱדָמָה:

עָנָן שָׁל אֲדִי מַיִם עָלָה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת הָאֱדָמָה.

וְאֵד יַעֲלֶה מִן-הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת-כָּל-פְּנֵי הָאֱדָמָה:

הָאָדָם נִבְרָא בְּשֵׁנֵי שְׁלֹבַיִם: תַּחֲלָה יָצַר אֱלֹקִים אֶת צוּרַת גּוּפוֹ בְּאִמְצָעוֹת עֶפֶר שֶׁנִּלְקַח מִן הָאֱדָמָה. אַחֲרֵיכֵן נִפְחַ לְתוֹכּוֹ אֶת הַנִּשְׁמָה הַרוּחָנִית. כֵּן נִהְפָּךְ הָאָדָם לִיצוֹר בְּעַל דַּעַת וְתְבוּנָה.

וַיִּצְרֵן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאֱדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

בְּן-הַזּוּג שֶׁל הַשְּׁבַת

אֵךְ אֶחָד אֵינּוֹ אוֹהֵב לְהִיּוֹת לְבַד, בְּלִי בְּרִ-זוּג. נִכּוֹן?

גַּם הַשְּׁבַת בְּאֵה בְּטַעֲנָה לְבוֹרָא: אֶת כָּל הַיְצוּרִים בְּרִאָת זּוּגוֹת-זּוּגוֹת. יְמֵי הַשְּׁבִיעִי נּוֹצְרוּ בְּזוּגוֹת - רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי, שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי, חֲמִישִׁי וְשֵׁשִׁי, וְאֵלוֹ אֵינִי נִשְׁאָרְתִּי בְּלִי בְּרִ-זוּג

אֵמֹר לָהּ הַבּוֹרָא: אֵל תְּדַאֲגִי, גַּם לָךְ יִהְיֶה בְּרִ-זוּג - עִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּרִ-זוּגְךָ. כְּאֵשֶׁר יִשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבַת, תִּהְיֶה זּוּג מְשֻׁלָּם.

(על־פי בְּרִאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י"א)

הָאָדָם מוֹל הַמַּלְאָכִים

צפורים התעופפו באויר, ועל היבשה התהלכו בהמות וחיות, זוחלים וחרקים.

רק אדם טרם היה בארץ.

ואז אמר הבורא למלאכי המרום: "עכשו אני הולך לברא אדם. בצלם אלקים אברא אותו".

שאלו המלאכים: "מה טיבו של אדם זה?"

אמר להם הבורא: "הוא חכם גדול מכם".

התפלאו המלאכים. איך יתכן שאדם, שונבא מעפר, יהיה חכם ממלאכי המרום? אמר להם הבורא: "אעשה לכם ולאדם מבחו, ונראה מי חכם ממי".

זה היה ביום הששי לבריאת העולם. כבר נבראו השמים והארץ. המים כבר כנסו באוקינוסים ובימים. השמש, הירח והכוכבים נעו במסלוליהם בשמים. מהאדמה החלו לצמח עשבים, פרחים ועצים. דגים שחו במים,

הוסיף הבורא ושאל: "ואני, מה שמך?".
 השיב האדם: "לך קוראים 'אֲדָנִי', מפני שאתה
 אדון על כל היצורים".

פנה הבורא אל המלאכים ואמר: "רואים אתם,
 הלוא אמרתי לכם שהאדם חכם מכם!".

(על־פי במדבר רבה, פרשה יט, ג)

העביר הבורא לפני המלאכים את היצורים
 שברא ואמר להם: "תנו בבקשה שמות ליצורים
 האלה. אמרו לי איך צריך לקרא לכל אחד ואחד
 מהם".

לא ידעו המלאכים לתת שמות מתאימים לבעלי
 החיים. ואז העביר הבורא את בעלי החיים האלה
 לפני האדם ובקש ממנו לתת להם שמות.

אמר האדם: "זה שור. זה אריה. זה סוס. זה חמור.
 זה גמל. זה נשר". כך נתן שמות מתאימים לכל
 היצורים שנבראו.

שאל הבורא את האדם: "ואתה, מה שמך?".

אמר האדם: "לי מתאים לקרא 'אדם', מפני
 שנבראתי מן האדמה".

